

STORYLIGHT

Τίτλος έκθεσης:
Περίληψη της συνολικής έκθεσης

Συντάχθηκε από: uniT
Χώρα-εταίρος: Αυστρία

Εισαγωγή

Η παρούσα συνολική έκθεση παρέχει μια σύνοψη των πραγματικών συνθηκών, των προκλήσεων και των προσδοκιών των μεταναστριών σε πέντε ευρωπαϊκές χώρες: Αυστρία, Βέλγιο, Κύπρος, Δανία και Γερμανία. Η σύνοψη αυτή βασίζεται στις εθνικές εκθέσεις των συμμετεχόντων χωρών, οι οποίες περιγράφονται λεπτομερέστερα στη συνολική έκθεση του έργου Storylight. Με βάση έρευνα από πηγές, συζητήσεις σε ομάδες εστίασης και ατομικές συνεντεύξεις, η έκθεση επισημαίνει τις δημογραφικές τάσεις, τα εμπόδια στην ένταξη και την απασχόληση, τον ρόλο της εκπαίδευσης και των ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και τον αντίκτυπο των νομικών πλαισίων.

Δημογραφική επισκόπηση και μεταναστευτικά πρότυπα

Οι μετανάστριες αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό και αυξανόμενο τμήμα του πληθυσμού και στις πέντε χώρες. Στην Αυστρία, αντιπροσωπεύουν πάνω από το ένα πέμπτο του συνόλου των γυναικών, ενώ στις Βρυξέλλες του Βελγίου, πάνω από το ένα τρίτο των κατοίκων δεν είναι Βέλγοι. Η Κύπρος, ιστορικά χώρα μετανάστευσης, έχει σήμερα σχεδόν το 10 % του πληθυσμού της από υπηκόους τρίτων χωρών. Ο μεταναστευτικός πληθυσμός της Δανίας είναι όλο και πιο ποικιλόμορφος, ενώ η Γερμανία έχει σχεδόν 11 εκατομμύρια γυναίκες με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Τα μεταναστευτικά πρότυπα διαμορφώνονται από διάφορους παράγοντες: την οικογενειακή επανένωση (ειδικά μεταξύ των γυναικών), τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και απασχόλησης και, στην περίπτωση της Κύπρου και της Γερμανίας, τον αυξανόμενο αριθμό αιτούντων άσυλο και προσφύγων. Παρά τις διαφορές σε μέγεθος και ιστορικό πλαίσιο, όλες οι χώρες αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις όσον αφορά την ένταξη, την κοινωνική ένταξη και την ισότιμη πρόσβαση σε ευκαιρίες για τις μετανάστριες.

Συμμετοχή στην αγορά εργασίας

Σε όλες τις χώρες, οι μετανάστριες αντιμετωπίζουν διαρκή μειονεκτήματα στην αγορά εργασίας. Στην Αυστρία και το Βέλγιο, έχουν υψηλή εκπροσώπηση σε τομείς με χαμηλούς μισθούς, όπως ο καθαρισμός και η φιλοξενία, και συχνά εργάζονται κάτω από το επίπεδο των προσόντων τους. Τα γλωσσικά εμπόδια, η μη αναγνώριση των ξένων τίτλων σπουδών και η ανεπαρκής υποστήριξη για τη φροντίδα των παιδιών και την κατάρτιση περιορίζουν την πρόσβασή τους σε κατάλληλη απασχόληση.

Στην Κύπρο, οι μετανάστριες από χώρες εκτός ΕΕ απασχολούνται κυρίως σε οικιακές εργασίες και εργασίες φροντίδας, ανεξάρτητα από το μορφωτικό τους υπόβαθρο. Η υπερπροσόντα και η άτυπη απασχόληση είναι ευρέως διαδεδομένα προβλήματα. Η αγορά εργασίας της Δανίας χαρακτηρίζεται από σημαντικές ανισότητες: οι μετανάστριες αντιμετωπίζουν «διπλή διάκριση» λόγω του φύλου και του μεταναστευτικού τους υπόβαθρου, με υποεκπροσώπηση στην αμειβόμενη εργασία και προκλήσεις όπως ο θεσμικός ρατσισμός και η υποτίμηση των δεξιοτήτων τους. Στη Γερμανία, τα ορατά σημάδια καταγωγής ή θρησκείας (π.χ. μαντίλες, μη γερμανικά ονόματα) αυξάνουν τον κίνδυνο διακρίσεων, ιδίως σε θέσεις που απαιτούν ειδικές δεξιότητες.

Εκπαίδευση και ψηφιακές δεξιότητες

Η πρόσβαση των μεταναστριών στην εκπαίδευση αντιμετωπίζει κοινά εμπόδια: γλωσσικές δυσκολίες, μη αναγνώριση των προσόντων και η πρόκληση της εξισορρόπησης των οικογενειακών ευθυνών με τη συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Αν και τα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα και οι πρωτοβουλίες ποικίλλουν, η εκμάθηση γλωσσών και οι ψηφιακές δεξιότητες αναγνωρίζονται παγκοσμίως ως κρίσιμα εργαλεία για την ένταξη.

Η ψηφιακή παιδεία, ειδικότερα, είναι όλο και πιο απαραίτητη, όχι μόνο για την απασχολησιμότητα, αλλά και για τη συμμετοχή στις δημόσιες υπηρεσίες και την κοινωνική ζωή. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό ψηφιακό χάσμα. Πολλές μετανάστριες, ειδικά οι μεγαλύτερες σε ηλικία, δεν έχουν πρόσβαση σε ψηφιακές συσκευές και εκπαίδευση. ΜΚΟ και εκπαιδευτικοί σε όλες τις χώρες εργάζονται για να γεφυρώσουν αυτό το χάσμα, αλλά οι πόροι και οι ευκαιρίες παραμένουν άνισα κατανεμημένοι.

Νομικά πλαίσια και ανάλυση πολιτικής

Τα νομικά πλαίσια και στις πέντε χώρες κάνουν σαφή διάκριση μεταξύ πολιτών της ΕΕ/ΕΟΧ/Ελβετίας και υπηκόων τρίτων χωρών. Οι προϋποθέσεις διαμονής, εργασίας και οικογενειακής επανένωσης είναι γενικά αυστηρότερες για τους μετανάστες από χώρες εκτός ΕΕ. Οι διαδικασίες πολιτογράφησης είναι συχνά χρονοβόρες και απαιτητικές, με την Αυστρία και την Κύπρο να έχουν τις αυστηρότερες απαιτήσεις. Οι αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν παρατεταμένη αβεβαιότητα, περιορισμένη πρόσβαση στην απασχόληση και καθυστερήσεις στην οικογενειακή επανένωση.

Παρά ορισμένες προοδευτικές πολιτικές — όπως η σχετικά προσιτή διαδικασία απόκτησης ιθαγένειας στο Βέλγιο και το «δικαίωμα διαμονής ευκαιρίας» στη Γερμανία — τα γραφειοκρατικά εμπόδια και οι περιοριστικοί κανόνες μπορούν να εμποδίσουν την ένταξη, ιδίως για τις γυναίκες. Η πρόσβαση στα κοινωνικά δικαιώματα, η πολιτική συμμετοχή και οι δημόσιες υπηρεσίες παραμένουν περιορισμένες για πολλούς, ιδίως για όσους έχουν αβέβαιο καθεστώς.

Κοινωνική ένταξη και εμπειρίες διακρίσεων

Οι εμπειρίες των μεταναστριών όσον αφορά την κοινωνική ένταξη διαμορφώνονται από πολλούς, αλληλένδετους παράγοντες: νομικό καθεστώς, γλωσσική επάρκεια, εκπαιδευτικό υπόβαθρο και αστική ή αγροτική τοποθεσία. Στην Αυστρία, το Βέλγιο και τη Γερμανία, ο χωρικός διαχωρισμός και οι διακρίσεις ενισχύουν τις κοινωνικές ανισότητες. Στην Κύπρο, η πολιτική ένταξης είναι μια πρόσφατη εξέλιξη και η αμφιθυμία του κοινού παραμένει. Στη Δανία, ο συστημικός ρατσισμός και η οικονομική εστίαση στην πολιτική ένταξης επισκιάζουν την ευρύτερη κοινωνική ένταξη.

Η συμμετοχή στην κοινωνία των πολιτών και στα τοπικά δίκτυα, καθώς και η πρόσβαση σε μαθήματα γλώσσας και παιδικούς σταθμούς, είναι ζωτικής σημασίας για την ένταξη. Ωστόσο, η πολιτική συμμετοχή είναι γενικά περιορισμένη για τους υπηκόους τρίτων χωρών, και η διάκριση, ιδίως στον τομέα της στέγασης, της εκπαίδευσης και των δημόσιων υπηρεσιών, παραμένει σημαντικό εμπόδιο.

Ποιοτικές πληροφορίες: Ζωτικές εμπειρίες μεταναστριών

Ομάδες εστίασης και ατομικές συνεντεύξεις αποκαλύπτουν τις λεπτές αποχρώσεις της πραγματικότητας που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες. Πολλές αγωνίζονται με την κοινωνική απομόνωση, την πολιτισμική προσαρμογή και τη μη αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων τους. Οι προσωπικές ιστορίες υπογραμμίζουν τη σημασία των δικτύων υποστήριξης, των τοπικών ενώσεων και των μεντόρων για την υπέρβαση των γραφειοκρατικών και κοινωνικών εμποδίων.

Η ψηφιακή αφήγηση έχει αναδειχθεί ως ένα ισχυρό εργαλείο ενδυνάμωσης, που επιτρέπει στις γυναίκες να μοιράζονται τις εμπειρίες τους, να χτίζουν αυτοπεποίθηση και να προωθούν την ένταξη. Ωστόσο, η συμμετοχή είναι άνιση, ανάλογα με τις ατομικές ψηφιακές δεξιότητες, την πρόσβαση στην τεχνολογία και την υποστήριξη από εκπαιδευτικούς ή ΜΚΟ. Πολλές γυναίκες εκφράζουν έντονες προσδοκίες για οικονομική ανεξαρτησία, περαιτέρω εκπαίδευση και συμβολή στις νέες κοινωνίες τους, ιδίως μέσω της εργασίας ή του εθελοντισμού.

Προοπτικές των εκπαιδευτικών ενηλίκων

Οι εκπαιδευτικοί και στις πέντε χώρες τονίζουν τη σημασία των προσιτών, μαθητοκεντρικών προγραμμάτων που είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες των μεταναστριών. Εμπόδια όπως η γλώσσα, η έλλειψη πληροφοριών, οι παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων και οι ευθύνες φροντίδας των παιδιών πρέπει να αντιμετωπιστούν μέσω καινοτόμων πρωτοβουλιών χαμηλού ορίου. Η ψηφιακή αφήγηση ιστοριών και οι δραστηριότητες υπό την καθοδήγηση συνομηλίκων θεωρούνται αποτελεσματικές μέθοδοι για την ενθάρρυνση της συμμετοχής και της αυτοέκφρασης, αν και απαιτούν επενδύσεις σε εκπαίδευση, τεχνολογία και υποστηρικτικά περιβάλλοντα.

Κύρια ευρήματα και συστάσεις

- Επίμονα εμπόδια: Οι μετανάστριες σε όλη την Ευρώπη αντιμετωπίζουν παρόμοια εμπόδια: διακρίσεις, αβέβαιη κατάσταση, περιορισμένη αναγνώριση των προσόντων και προκλήσεις στη γλώσσα και την ψηφιακή εκπαίδευση.
- Σημασία των δικτύων: Τα κοινωνικά δίκτυα, η υποστήριξη από ομοτίμους και οι

πρωτοβουλίες της βάσης διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της ένταξης και στην οικοδόμηση της αυτοπεποίθησης.

- Ψηφιακή παιδεία: Η γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος είναι απαραίτητη για την ενδυνάμωση, τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και την πρόσβαση σε υπηρεσίες.
- Προσαρμοσμένη υποστήριξη: Οι πολιτικές και τα προγράμματα πρέπει να ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες των μεταναστριών, προσφέροντας ευέλικτη εκπαίδευση, προσβάσιμη φροντίδα παιδιών και αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης.
- Ολιστικές προσεγγίσεις: Η επιτυχής ένταξη απαιτεί κάτι περισσότερο από την οικονομική συμμετοχή, απαιτεί στρατηγικές που προωθούν τους κοινωνικούς δεσμούς, τον πολιτισμικό διάλογο και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Συμπέρασμα από την πρωτογενή και δευτερογενή έρευνα

Η ένταξη των μεταναστριών είναι μια πολυδιάστατη διαδικασία που διαμορφώνεται από νομικές, οικονομικές, κοινωνικές και προσωπικές δυναμικές. Η αποτελεσματική ένταξη εξαρτάται από δίκαιες πολιτικές, ευέλικτα συστήματα υποστήριξης και την αναγνώριση των δεξιοτήτων, των φιλοδοξιών και της ανθεκτικότητας των μεταναστριών. Δίνοντας προτεραιότητα στην εκμάθηση γλωσσών, στις ψηφιακές δεξιότητες και στη στοχευμένη υποστήριξη, και ταυτόχρονα καταπολεμώντας τις διακρίσεις και τον αποκλεισμό, οι ευρωπαϊκές κοινωνίες μπορούν να αξιοποιήσουν καλύτερα τα talέντα και το δυναμικό όλων των μελών τους.

Η παρούσα περίληψη υπογραμμίζει την αξία των διατομεακών, προσανατολισμένων στη ζωή προσεγγίσεων και τη σημασία της συνεχούς επένδυσης στην εκπαίδευση, την κοινωνική συμμετοχή και τη μεταρρύθμιση των πολιτικών. Οι εμπειρίες και οι ιστορίες των μεταναστριών δεν είναι απλώς μελέτες περιπτώσεων, αλλά εκκλήσεις για δράση με στόχο την επίτευξη πιο συμπεριληπτικών, δυναμικών και δίκαιων κοινωνιών.

Από τα στοιχεία στην πράξη: Οδηγός WP2 και γενικά συμπεράσματα

Με βάση τα ευρήματα των ενοτήτων Α-Γ της συνολικής έκθεσης από τη διακρατική ανάλυση, ο Οδηγός WP2 για την Περιεκτική Ψηφιακή Αφήγηση στην Εκπαίδευση Ενηλίκων εφαρμόζει τα αποτελέσματα της έρευνας σε ένα δομημένο πλαίσιο για τους επαγγελματίες που εργάζονται στην εκπαίδευση ενηλίκων, με σκοπό να βοηθήσουν τις μετανάστριες.

Ο οδηγός αντιμετωπίζει άμεσα τις δομικές, γλωσσικές, ψηφιακές και ψυχοκοινωνικές προκλήσεις που έχουν εντοπιστεί στην Αυστρία, το Βέλγιο, την Κύπρο, τη Δανία και τη Γερμανία. Προτείνει την ψηφιακή αφήγηση ως μια εκπαιδευτική πρακτική βασισμένη στις σχέσεις και τα δικαιώματα, η οποία εστιάζει στην ενδυνάμωση και όχι απλώς στις τεχνικές γνώσεις.

Βασικές συνεισφορές του Οδηγού WP2

Ο Οδηγός προωθεί μια κοινή κατανόηση της ψηφιακής αφήγησης χωρίς αποκλεισμούς, με ασφάλεια, προσβασιμότητα, γλωσσικές παραμέτρους και ενδυνάμωση των μαθητών. Από αυτή την άποψη, είναι σαφές ότι η αφήγηση πρέπει να είναι προαιρετική, να λαμβάνει υπόψη τα τραύματα και να ελέγχεται από τους συμμετέχοντες, ώστε να προσφέρει αφηγήσεις βασισμένες σε προσωπικές, συλλογικές, συμβολικές ή φανταστικές ιστορίες. Η προσβασιμότητα εξασφαλίζεται με σχεδιασμό που δίνει προτεραιότητα στα κινητά, ευέλικτο ρυθμό και τεχνολογία χαμηλού ορίου. Αυτό αντικατοπτρίζεται στο επίπεδο ψηφιακής παιδείας που διαπιστώθηκε στην παρούσα έρευνα.

Το πιο σημαντικό είναι ότι ο Οδηγός ευθυγραμμίζει την πρακτική της ψηφιακής αφήγησης με το DigComp 3.0 και το LifeComp, επαναπροσδιορίζοντας την ψηφιακή ικανότητα όχι ως δεξιότητες χρήσης εργαλείων, αλλά ως ψηφιακή δράση σε συγκεκριμένο πλαίσιο. Οι συνδέσεις που γίνονται στον Οδηγό περιλαμβάνουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δεδομένα, την επικοινωνία ως μορφή συμμετοχής, τη συγγραφή, την ευεξία, την προσαρμοστική μάθηση και την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη. Αυτή η ολιστική προσέγγιση αναγνωρίζει τις απαιτήσεις των μεταναστριών για αυτοπεποίθηση, ορατότητα με τους δικούς τους όρους, ασφάλεια και πλήρη συμμετοχή.

Επιπτώσεις για τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης ενηλίκων

Ο Οδηγός τονίζει τη κρίσιμη σημασία των εκπαιδευτικών ενηλίκων που ενεργούν ως μεσάζοντες μεταξύ της τεχνολογίας και της βιωμένης εμπειρίας στη διαδικασία της κοινωνικής ένταξης. Οι εκπαιδευτικοί θεωρούνται εδώ ως διαμεσολαβητές και συνεργάτες και όχι ως παραδοσιακοί δάσκαλοι. Η αποτελεσματικότητά τους στη χρήση της ψηφιακής αφήγησης στην αλφαριθμητισμό των ενηλίκων θα έγκειται, επομένως, στην οικοδόμηση σχέσεων και στη θεσμική υποστήριξη και όχι στις τεχνικές τους ικανότητες.

Τα ιδρύματα εκπαίδευσης ενηλίκων ενθαρρύνονται να ενσωματώσουν την αφήγηση ιστοριών στη γλωσσική εκμάθηση, τις δεξιότητες ψηφιακής παιδείας, τις συνεδρίες ενδυνάμωσης και τα προγράμματα κοινοτικής μάθησης. Ο χρόνος και η κατάρτιση των διευκολυντών της μάθησης είναι σημαντικά ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Οι μετανάστριες αναγνωρίζονται ως ενεργές ψηφιακές πολίτες και συνεισφέρουσες στον πολιτισμό και όχι ως απλές αποδέκτες στρατηγικών ένταξης.

Συνολικά συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα του WP2 δείχνουν ότι οι μετανάστριες αντιμετωπίζουν μια σειρά αλληλένδετων εμποδίων που σχετίζονται με το καθεστώς τους, την αγορά εργασίας, την επικύρωση των προσόντων τους, τη φροντίδα των παιδιών, την εκμάθηση γλωσσών και το ψηφιακό χάσμα, ενώ, από την άλλη πλευρά, επιδεικνύουν υψηλά επίπεδα κινήτρου, ανθεκτικότητας και επιθυμίας για ενδυνάμωση, μάθηση και συνεισφορά.

Η ψηφιακή αφήγηση αναδεικνύεται εδώ ως ένας σημαντικός μεθοδολογικός σύνδεσμος μεταξύ ένταξης, ψηφιακής παιδείας και ενδυνάμωσης. Ως πρακτική που εφαρμόζεται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στον Οδηγό WP2, η ψηφιακή αφήγηση μπορεί να ενισχύσει την αυτοπεποίθηση, την κοινωνική συμμετοχή και τις δεξιότητες δια βίου μάθησης, με σεβασμό στην αξιοπρέπεια, τη συναίνεση και την πολυμορφία. Συνοψίζοντας, ο οδηγός WP2 αποτελεί μια εξαιρετική βάση για τα υπόλοιπα πακέτα εργασίας του έργου STORYLIGHT και αντιπροσωπεύει την ενσωμάτωση της επιστημονικής βιβλιογραφίας με την εφαρμογή στον πραγματικό κόσμο. Πρόκειται για έναν αποτελεσματικό οδηγό για τους παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων σχετικά με τον τρόπο προώθησης της φωνής και της δράσης των μεταναστριών γυναικών μέσω μεθοδολογιών βασισμένων στις ικανότητες που σχετίζονται με την ολοένα αυξανόμενη ψηφιοποίηση της κοινωνίας.

Co-funded by
the European Union

Το έργο αυτό διατίθεται υπό την άδεια Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License. Για να δείτε ένα αντίγραφο αυτής της άδειας, επισκεφθείτε τη διεύθυνση <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> ή στείλτε επιστολή στη Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Verein Niedersächsischer
BILDUNGSINITIATIVEN e.V.

innopixel

VOICES
OF THE
WORLD

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Project no. 2024-1-DE02-KA220-ADU-000245778